

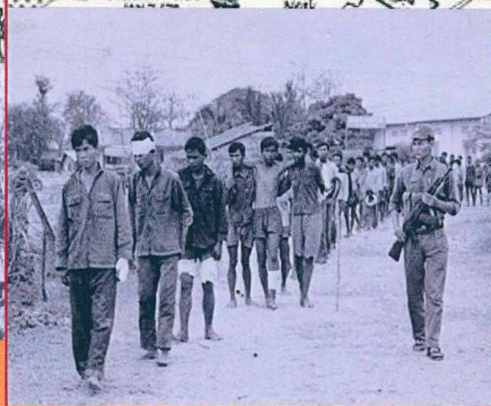

CK.000065868

(CAMBODIA)

Siem Reap

Stung Treng
JAN 3/77

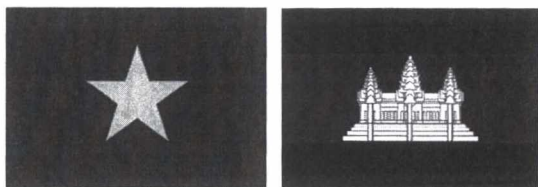
CHIẾN THẮNG BIÊN GIỚI TÂY-NAM VIỆT NAM

&

DẤU ẤN QUÂN TÌNH NGUYỆN VIỆT NAM ĐỐI VỚI CÁCH MẠNG CAMPUCHIA

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

CHIẾN THẮNG
BIÊN GIỚI TÂY-NAM VIỆT NAM
VÀ DẤU ẤN
QUÂN TÌNH NGUYÊN VIỆT NAM
ĐỐI VỚI CÁCH MẠNG CAMPUCHIA

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

LỜI NÓI ĐẦU

Việt Nam và Campuchia là hai quốc gia láng giềng gần gũi, có truyền thống đoàn kết hữu nghị lâu đời, nhân dân hai nước là anh em gần bó, chia ngọt, sẻ bùi. Sau chiến thắng năm 1975, nhân dân Việt Nam và nhân dân Campuchia thiết tha mong muốn được sống trong hòa bình để khôi phục và phát triển đất nước sau nhiều năm chiến tranh hy sinh, gian khổ. Nhưng tập đoàn Pôn Pốt, Iêng Xa ry, Khiêu Sam-phon đã phản bội lại nhân dân Campuchia và phá hoại truyền thống đoàn kết hữu nghị của nhân dân hai nước, thực hiện chính sách diệt chủng ở Campuchia và xâm lược biên giới Tây-Nam Việt Nam.

Trước những hành động xâm lược và diệt chủng tàn bạo của chế độ Pôn Pốt, đáp lời kêu gọi khẩn thiết của Mặt trận Đoàn kết Cứu nước Campuchia, của nhân dân Campuchia anh em, Đảng, Nhà nước, nhân dân và Quân đội Việt Nam đã thực hiện quyền tự vệ chính đáng của mình, đập tan các hành động xâm lược, cùng với lực lượng vũ trang, nhân dân Campuchia và sự ủng hộ của bạn bè trên thế giới đánh đổ chế độ diệt chủng vào Ngày 7 tháng Giêng năm 1979.

Sự giúp đỡ bằng xương máu của Quân tình nguyện Việt Nam đối với cách mạng Campuchia là sự giúp đỡ chí tình, chí nghĩa, nhân đạo và đúng đắn nhất. Tình đoàn kết chiến đấu trong sáng giữa nhân dân hai nước Việt Nam – Campuchia sẽ mãi mãi được lịch sử khắc ghi và không một thế lực nào có thể xuyên tạc được.

Với truyền thống uống nước nhớ nguồn, nhằm bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đối với các anh hùng liệt sỹ đã anh dũng hy sinh vì nền độc lập, tự do, vì vận mệnh chung và tình hữu nghị, đoàn kết của hai dân tộc Việt Nam – Campuchia, vì hòa bình, ổn định và phát triển ở khu vực Đông Nam Á và trên thế giới; mãi mãi ghi nhớ công lao to lớn của Quân tình nguyện và cán bộ chuyên gia Việt Nam đã không quản ngại hy sinh, vượt muôn vàn khó khăn gian khổ trong cuộc đấu tranh chính nghĩa bảo vệ biên giới Tây-Nam của Tổ quốc và cùng quân và dân Campuchia đánh đổ chế độ diệt chủng Pôn Pốt tàn bạo, hoàn thành nhiệm vụ quốc tế cao cả, nhân kỷ niệm 35 năm Ngày Chiến thắng chiến tranh bảo vệ biên giới Tây-Nam và cùng quân dân Campuchia Chiến thắng chế độ diệt chủng (7/1/1979 - 7/1/2014), Nhà Xuất bản Văn hóa - Thông tin quyết định

xuất bản quyển sách: “Chiến thắng biên giới Tây - Nam Việt Nam và dấu ấn Quân tình nguyện Việt Nam đối với cách mạng Campuchia” . Quyển sách này gồm sáu phần:

Phần I: Thông tin cơ bản về Vương quốc Campuchia và quan hệ Việt Nam – Campuchia.

Phần II: Hiệp ước hòa bình, hữu nghị và hợp tác Việt Nam - Campuchia.

Phần III: Phát biểu của lãnh đạo hai nước Việt Nam – Campuchia tại Lễ mít tinh kỷ niệm 35 năm Ngày Chiến thắng chế độ diệt chủng.

Phần IV: Đập tan hành động xâm lược, đánh đổ chế độ diệt chủng.

Phần V: Vun đắp tình hữu nghị và hợp tác Việt Nam – Campuchia lên tầm cao mới.

Phần VI: Bộ đội Cụ Hồ ở các mặt trận biên giới Tây-Nam qua những trang truyện ngắn.

Đây là tài liệu tuyên truyền rất quan trọng, có giá trị thực tiễn to lớn, góp phần giáo dục lòng tự hào dân tộc, tăng cường quan hệ “Láng giềng tốt đẹp, hữu nghị truyền thống, hợp tác toàn diện, bền vững lâu dài” giữa Việt Nam và Campuchia được các thế hệ lãnh đạo và nhân dân hai nước dày công vun đắp đang tiếp tục không ngừng được củng cố và phát triển tốt đẹp, mang lại lợi ích thiết thực cho nhân dân hai nước.

Tuy nhiên, việc thực hiện tập sách này cũng không thể tránh khỏi những hạn chế nhất định. Nhà Xuất bản Văn hóa - Thông tin mong nhận được góp ý chân thành của quý bạn đọc để chúng tôi phục vụ quý bạn đọc ngày càng tốt hơn.

Do chưa có điều kiện liên hệ trực tiếp để xin phép sử dụng với các tác giả có bài viết, truyện ngắn được in trong tập sách này, chúng tôi rất mong các tác giả lượng thứ và vui lòng chấp thuận. Chúng tôi hy vọng rằng, qua tập sách này đã phần nào thể hiện được tấm lòng của chúng tôi đối với các anh hùng liệt sỹ, các đồng chí Quân tình nguyện, cán bộ chuyên gia Việt Nam trong cuộc đấu tranh chính nghĩa.

Trân trọng giới thiệu quyển sách này với các cơ quan, tổ chức và đồng đảo bạn đọc.

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

Phần I

THÔNG TIN CƠ BẢN VỀ VƯƠNG QUỐC CAMPUCHIA VÀ QUAN HỆ VIỆT NAM – CAMPUCHIA

KHÁI QUÁT CHUNG

- Tên nước: Vương quốc Campuchia (The Kingdom of Cambodia)
- Quốc khánh: 09/11/1953
- Diện tích: 181.035 km²
- Thủ đô: Phnôm Pênh (Phnom Penh)
- Các tỉnh, thành phố lớn: Phnôm Pênh, Bất-đôm-boong (Battambang), Kom-pông Chàm (Kompong Cham), Xi-ha-núc Vin (Sihanouk Ville), Xiêm Riệp (Seam Reap).
- Vị trí địa lý: Campuchia nằm ở Tây Nam bán đảo Đông Dương, phía Tây và Tây Bắc giáp Thái Lan (2.100 km), phía Đông giáp Việt Nam (1.137km), phía Đông Bắc giáp Lào (492 km), phía Nam giáp biển (400 km). Sông ngòi: Tập trung trong 3 lưu vực chính (Tôn-lê Thom, Tôn-lê Sap và Vịnh Thái Lan). Phân bố địa hình: Đồng bằng chiếm 1/2 diện tích tập trung ở hướng Nam và Đông Nam, còn lại là núi, đồi bao quanh đất nước.

- Dân tộc: Người Khmer (90%), gồm nhiều loại như Khmer giữa (tiếng Khmer là Khmer Kandal), Khmer Thượng (Khmer Loeur) và Khmer Hạ (Khmer Krom). Các dân tộc thiểu số: 10%, gồm: Người Mã Lai, Chăm, Lào, Miến Điện, Việt Nam, Thái Lan, Hoa.

- Ngôn ngữ: Tiếng Khmer (95%) là ngôn ngữ chính thức. Mọi công dân Campuchia được gọi là người mang “quốc tịch Khmer”. Đạo Phật (khoảng 90% dân số theo đạo Phật) được coi là Quốc đạo.

- Dân số: Xấp xỉ 13,38 triệu người (nam 6,5 triệu, nữ 6,9 triệu) với tỉ lệ tăng dân số 1,54%/năm (2008).

- Thu nhập bình quân đầu người: 818 USD năm 2008 (số liệu của IMF)

LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN

1. Lịch sử hình thành:

Vương quốc Khmer ra đời vào cuối thế kỷ thứ 9 trên lãnh thổ của Phù Nam và Chân Lạp trước đây. Kinh đô lúc đó là Ăng-co (Angkor). Từ cuối thế kỷ thứ 9 đến thế kỷ 13, Vương quốc Khmer phát triển cực thịnh. Từ thế kỷ 13 đến nửa đầu thế kỷ 19, các cuộc nội chiến và chinh phục của ngoại bang đã làm cho Vương quốc Khmer suy yếu.

2. Tóm tắt một số giai đoạn lịch sử quan trọng qua các thời đại:

- Những năm 60 của thế kỷ 19 thực dân Pháp vào Đông Dương. Năm 1863, Pháp buộc Vua Nô-rô-đôm (Norodom) phải ký Hiệp ước đặt Campuchia dưới sự bảo hộ của Pháp và đến 1884 Campuchia hoàn toàn trở thành thuộc địa của Pháp.

- Năm 1941, Nô-rô-đôm Xi-ha-núc (Norodom Sihanouk) sau khi lên ngôi lần thứ nhất đã vận động cuộc đấu tranh giành lại nền độc lập cho Campuchia. Ngày 09/11/1953, Pháp tuyên bố trao trả độc lập cho Campuchia. Tháng 4/1955, Xi-ha-núc thoái vị nhường ngôi Vua cho cha là Nô-rô-đôm Xu-ra-ma-rit (Norodom Suramarith) để thành lập Cộng đồng xã hội bình dân. Trong tuyển cử 9/1955, Cộng đồng xã hội bình dân đã giành được thắng lợi lớn, Xi-ha-núc trở thành Thủ tướng. Năm 1960,

Quốc vương Xu-ra-ma-rit qua đời, Xi-ha-núc được Quốc hội bầu làm Quốc trưởng.

- Ngày 18/3/1970, Lôn Nôn - Xi-ríc Ma-tắc (Lon Nol - Siric Matak), được sự hậu thuẫn của Mỹ đảo chính Xi-ha-núc, thành lập “Cộng hoà Khmer” (10/1970). Xi-ha-núc và Hoàng tộc sang cư trú tại Trung Quốc và sau đó thành lập Mặt trận Đoàn kết dân tộc Campuchia (FUNK) và Chính phủ Đoàn kết dân tộc Vương quốc Campuchia (GRUNK) đặt trụ sở tại Bắc Kinh.

- Ngày 17/4/1975, Pôn Pốt (Pol Pot) lật đổ chế độ Cộng hoà của Lôn Nôn, thành lập nước “Campuchia dân chủ”, thực hiện chế độ diệt chủng tàn khốc nhất trong lịch sử của Campuchia.

- Ngày 02/12/1978, Mặt trận Giải phóng dân tộc Campuchia ra đời do ông Hêng Xom-rin (Heng Samrin) làm Chủ tịch. Ngày 07/01/1979, với sự giúp đỡ của Quân tình nguyện Việt Nam, nhân dân Campuchia đã đứng lên lật đổ chế độ diệt chủng Pôn Pốt – Iêng Xary (Pol Pot – Yeng Sari), thành lập nước “Cộng hoà Nhân dân Campuchia”, năm 1989 đổi thành “Nhà nước Campuchia” (SOC).

- Ngày 23/10/1991, Hiệp định hoà bình Campuchia được ký kết giữa 19 nước và 4 phái Campuchia tại thủ đô Pa-ri (Pháp). Ngày 23-25/5/1993, Tổng tuyển cử lần thứ nhất ở Campuchia để bầu Quốc hội lập hiến do Cơ quan quyền lực lâm thời của Liên hợp quốc (UNTAC) tổ chức. Kết quả Đảng Bảo hoàng FUNCINPEC (FUN) giành 58 ghế, Đảng Nhân dân Campuchia (CPP): 51 ghế, Đảng Dân chủ Tự do Phật giáo (BLDP): 10 ghế và Molinaka: 1 ghế. Ngày 24/9/1993, Quốc hội lập hiến được thành lập và ban hành Hiến pháp mới, tên nước đổi thành Vương quốc Campuchia theo chế độ Quân chủ lập hiến, thực hiện chế độ đa đảng và nền kinh tế thị trường. Sau đó Chính phủ Liên hiệp CPP-FUN nhiệm kỳ I được thành lập. Nô-rô-đôm Xi-ha-núc lên ngôi Vua lần thứ hai.

- Ngày 06/10/2004, Quốc vương Xi-ha-núc tuyên bố thoái vị; ngày 08/10/2004, Quốc hội Campuchia bỏ phiếu thông qua Luật về tổ chức và hoạt động của Hội đồng Ngôi Vua; ngày 11/10/2004, Thượng viện Campuchia thông qua và quyền Quốc trưởng Chia Xim (Chea Sim) ký ban hành Luật này; ngày 14/10/2004, Hội đồng Ngôi Vua đã bầu Hoàng tử Nô-rô-đôm Xi-ha-mô-ni (Norodom Sihamoni) làm Quốc

vương mới. Ngày 29/10/2004, Quốc vương N. Xi-ha-mô-ni chính thức đăng quang.

- Ngày 27/7/2008, tại Tổng tuyển cử lần thứ tư, Đảng CPP giành thắng lợi lớn với 90/123 ghế (tăng 17 ghế so với năm 2003), SRP: 26/123 (tăng 02 ghế), HRP: 03 ghế, FUN: 02 ghế, NRP: 02 ghế. Ngày 24/9/2008, Quốc hội mới đã được triệu tập và ngày 25/9/2008, Quốc hội đã bỏ phiếu tín nhiệm Chính phủ mới nhiệm kỳ 4 do CPP lãnh đạo (liên minh với FUNCINPEC); CPP nắm tất cả 26 bộ của Chính phủ mới.

THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ

1- Thể chế nhà nước: Theo Hiến pháp năm 1993 quy định Campuchia là quốc gia Quân chủ lập hiến. Hệ thống quyền lực được phân định rõ giữa lập pháp, hành pháp và tư pháp gồm: Vua, Hội đồng ngai Vua, Thượng viện, Quốc hội, Chính phủ, Tòa án, Hội đồng Hiến pháp và các cơ quan hành chính các cấp.

2- Hành pháp: Đứng đầu nhà nước: Quốc vương Nô-rô-dôm Xi-ha-mô-ni, lên ngai ngày 29/10/2004. Nội các: Hội đồng Bộ trưởng do Quốc vương ký sắc lệnh bổ nhiệm. Hiện nay, đứng đầu Chính phủ gồm 01 Thủ tướng và 08 Phó Thủ tướng. Thủ tướng đương nhiệm là Xăm-đéc A-kẹ Mô-ha Xê-na Pạ-đây Tê-chô HUN XEN (Samdech Akka Moha Sena Padei Techo HUN SEN) (người của CPP).

3- Lập pháp: Lương viện (ngày 08/3/1999 Campuchia sửa đổi Hiến pháp, lập thêm Thượng viện).

- Quốc hội: Chủ tịch Quốc hội Xăm-đéc A-kẹ Mô-ha Pô-nhia Chạ-kơ-rây HÈNG XOM-RIN (Samdech Akka Moha Ponhea Chakrei HENG SAMRIN) (người của CPP); có 123 ghế, bầu đại biểu theo chế độ phổ thông đầu phiếu, nhiệm kỳ 5 năm. Campuchia đã tổ chức bầu cử Quốc hội 4 lần (1993, 1998, 2003, 2008).

- Thượng viện: Chủ tịch: Xăm-đéc A-kẹ Mô-ha Thôm-mẹ Pô-thì-xan CHIA XIM (Samdech Akka Moha Thamma Pothisal CHEA SIM) (người của CPP); nhiệm kỳ 5 năm; Thượng viện có 61 ghế, trong đó 02 ghế do Quốc vương bổ nhiệm, 02 ghế do Quốc hội chỉ định. Thượng

viện nhiệm kỳ I thành lập tháng 3/1999 không qua bầu cử, các đảng có chân trong Quốc hội bổ nhiệm thành viên theo tỷ lệ số ghế có trong Quốc hội. Bầu cử Thượng viện nhiệm kỳ II diễn ra ngày 22/1/2007 thông qua bỏ phiếu kín và không trực tiếp (indirect), kết quả CPP giành 45/61 ghế, FUN: 10 ghế và SRP: 02 ghế.

- Tư pháp: Hội đồng Thẩm phán tối cao (được Hiến pháp quy định, thành lập 12/1997); Toà án Tối cao và các Toà án địa phương.

- Các đảng chính trị: Hiện nay, ở Campuchia có 57 đảng chính trị, trong đó có các Đảng lớn là: Đảng Nhân dân Campuchia (CPP), Đảng Xam Rên-xy (SRP) của Xam Rên-xy, Đảng Mặt trận đoàn kết dân tộc vì một nước Campuchia độc lập, trung lập, hoà bình và thống nhất (FUNCINPEC), Đảng Nô-rô-đôm Ra-na-rit (NRP) của Hoàng thân Nô-rô-đôm Ra-na-rit tách ra từ Đảng FUNCINPEC. Đảng FUNCINPEC hiện nay do Nhiếc Bun Chay (Nhiiek Bun Chhay) đứng đầu. Hiện nay, SRP của Xam Rên-xy và Đảng Nhân quyền (HRP) của Kim Xô-kha (Kim Sokha) là hai đảng đối lập chính.

- Bầu cử cấp phường xã: Campuchia đã tổ chức hai lần bầu cử xã phường (tháng 4/2002 và tháng 4/2007). Kết quả cuộc bầu cử xã phường lần hai: Đảng CPP giành được 1.592/1.621 xã phường, đảng SRP giành 27/1.621 xã/phường, đảng NRP được 2 xã/phường. Đảng FUNCINPEC không giành được xã/phường nào.

- Campuchia đã tổ chức cuộc bầu cử Hội đồng thủ đô/tỉnh/thành và quận/huyện lần đầu tiên vào ngày 17/5/2009. Kết quả đảng CPP đã giành thắng lợi trong cả 2 cấp thủ đô/tỉnh/thành và quận/huyện.

KINH TẾ

Campuchia là nước nông nghiệp (70% dân số làm nghề nông) sống phụ thuộc nhiều vào điều kiện tự nhiên, có nhiều tài nguyên quý hiếm như đá quý, hồng ngọc, vàng, gỗ... Angkor Wat được xếp hạng là một trong số các kì quan nổi tiếng của thế giới.

Nông nghiệp, dệt may, du lịch và xây dựng vẫn là những trụ cột chính hiện nay của nền kinh tế Campuchia. Kinh tế vĩ mô, hệ thống tài chính ngân hàng của Campuchia ổn định, tiếp tục giữ được mức